

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНА БІЗНЕС-ОСВІТА ТА ОСВІТНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: КОНЦЕПЦІЇ ТА ПРАКТИКА

Воропай О. К.

Кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА КАПІТАЛУ УНІВЕРСИТЕТУ

Сучасна вища освіта в Україні перебуває в складних умовах через порушення рівноваги між попитом та пропозицією. Університети продовжують розширювати кількість програм та спеціальностей виходячи з власних ресурсів (переважно людських, фізичних та фінансових). Разом з тим чисельність студентів, що навчаються за класичними бакалаврськими програмами щороку скорочується на 3-6% (див. Рис. 1). Сьогодні ситуація погіршується ще й через глобальну пандемію, спричинену COVID-19. Конкуренція на ринку закладів вищої освіти посилюється, але консервативні підходи до управління вишами в Україні спричиняють повільне впровадження змін та високий рівень опору. Основними проблемами у фокусі керівництва університетів залишається низький рівень забезпечення фінансовими та фізичними ресурсами.

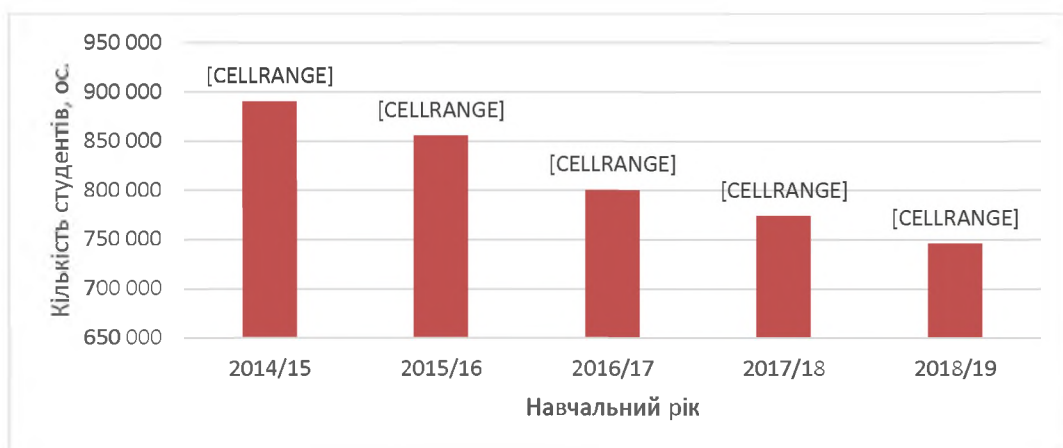

Рис. 1 – Кількість студентів в Україні (бакалаврат або його еквівалент), на основі даних Держкомстату (Вища освіта в Україні у 2019 р., 2020).

Але потенціал дистанційного та змішаного навчання дає можливість змістити фокус на людський та репутаційний капітал університетів. За даними дослідження, проведеного TIAA Institute (2020), саме ці дві складові були визнані найважливішими для досягнення довгострокових цілей університету (див. Рис. 2). Репутаційний капітал залишається чи не єдиним джерелом

створення додаткової цінності для студентів (Beeler, 2020). Академічна доброчесність (АД) як ціннісний фундамент наукової та освітньої діяльності є тим елементом, який посилює людський та репутаційний капітал і відповідну конкурентну позицію університету на ринку вищої освіти.

Тема академічної доброчесності повинна стати одним з основних елементів комунікаційної політики університету з усіма стейкхолдерами з низки причин:

(1) Проблема АД є складовою більш широкої проблеми розвитку українського суспільства – корупції. Корупція в академічному середовищі передбачає в тому числі зарахування чужого доробку в якості курсових, дипломних робіт та інших письмових проектів студентів. Чітка комунікація ціннісної пропозиції для співробітників та студентів, основною складовою якої є доброчесність, дозволить університету вирізнитися на ринку освіти України.

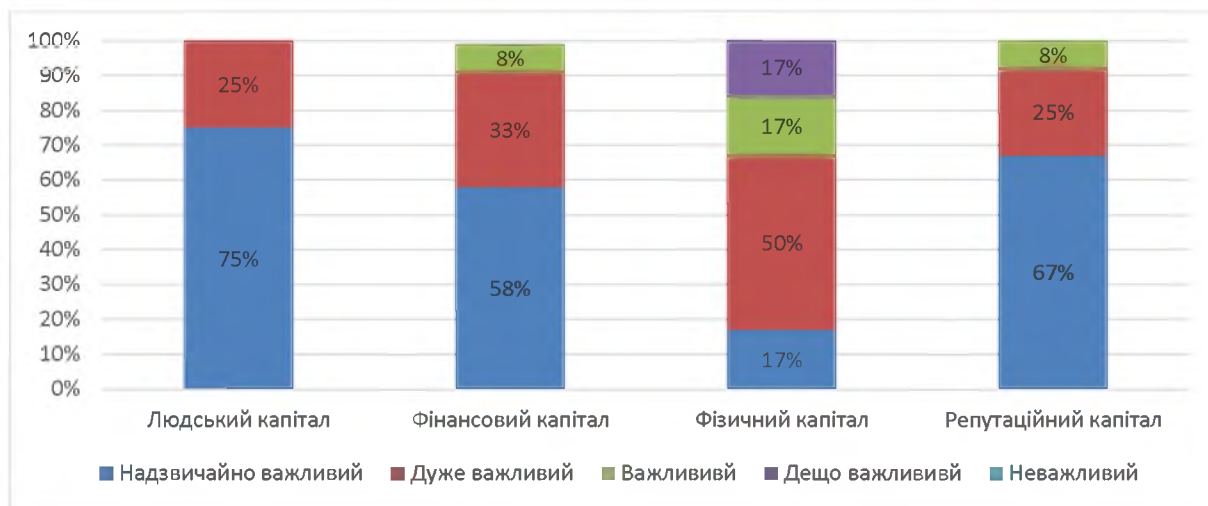

Рис. 2 – Важливість складових капіталу університету для досягнення довгострокових цілей (ТІАА, 2020).

(2) АД, якість академічного письма та наукових пошуків студентів та викладачів повинна стати суспільною цінністю, тож має виховуватися не лише в межах університетів. Останні ж повинні стати ініціаторами обговорення теми АД у суспільстві, виносити дискусію за межі своїх кампусів, залучати до неї широку громадськість. Таким чином АД зможе посісти гідне місце серед особистісних навичок (soft skills), які будуть формуватися ще на рівні початкової та загальної середньої освіти.

(3) університет повинен чітко артикулювати АД як ціннісну пропозицію для мінімізації непродуктивної співпраці. Залучаючи у якості студентів, викладачів та партнерів лише тих, хто розділяє наші академічні цінності, ми уникаємо неефективного використання ресурсів.

Політика ефективною комунікацією питання АД як складової університетської ціннісної пропозиції повинна давати відповіді на 3 запитання: що, де і хто повинен говорити.

Що? Сьогодні обговорення цієї теми є спорадичним, а його роль у інтегрованих маркетингових комунікаціях закладів вищої освіти – несуттєвою. Офіційні сторінки університетів обмежуються повідомленнями про офіційні зустрічі з представниками компаній зі розробки антиплагіатного програмного забезпечення та проведення тематичних круглих столів (Voropai O. , 2020). Обговорення АД зі студентами залишається виключно в межах аудиторій та методичних рекомендацій, зі співробітниками та партнерами – в межах нарад та круглих столів. Решта ж стейкхолдерів узагалі залишаються поза увагою.

Де? Ми ж бачимо потребу у налагодженні активного та збалансованого процесу обговорення проблем, перспектив та суспільної цінності якісного академічного дослідження, письма та інших аспектів академічної доброчесності. Соціальні мережі можуть стати основною платформою для такої комунікації через їхню простоту, зрозумілість для усіх стейкхолдерів, звичність, низьку вартість та велику охопність ЦА (Voropai, Pichyk, & Chala N., 2019).

Хто? Зважаючи на стратегічне значення теми АД для забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти, її комунікація повинна координуватися на загальноуніверситетському рівні. При цьому необхідно забезпечити взаємодію між окремими підрозділами, які мають справу із впровадженням та дотриманням норм АД. Рис. 3 ілюструє схему такої взаємодії за умови існування окремого підрозділу (тут Центр академічного письма), який виступає у ролі ініціатора та координатора комунікації питань АД з різними стейкхолдерами.

Рис. 3 – Схема взаємодії підрозділів у процесі комунікації питань АД.

Подальші наукові та управлінські дослідження повинні стосуватися розробки підходів до формування університетських політик щодо впровадження та комунікації зі стейкхолдерами принципів. Саме ці політики повинні дати відповіді на запитання хто, де і як висвітлюватиме АД як складову університетського репутаційного та людського капіталу.

Перелік використаних джерел:

1. Вища освіта в Україні у 2019 р. (2020). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Beeler, F. (2020, Серпень 4). *The Value Proposition of Higher Education is Broken*. Режим доступу <https://medium.com/@franziska.beeler/the-value-proposition-of-higher-education-is-broken-2c240c0966da>

3. TIAA. (2020). *The new normal: higher education in a post COVID-19 world*. Режим доступу <https://www.tiaa.org/public/pdf/the-new-normal-higher-education-in-a-post-COVID-19-world.pdf>

4. Voropai, O. (2020). *Using social media to communicate the problem of academic integrity: universities' perspective*. *Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян*. Варшава: Польсько-українська фундація «ІМАНС», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD, 36-39.

5. Voropai, O., Pichyk, K., & Chala N. (2019). *Increasing competitiveness of higher education in Ukraine through value co-creation strategy*. *Economics and Sociology*, 12(4), 214-226.

Іванченко Г.Ф.

кандидат технічних наук, доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

Іванченко Н.О.

кандидат економічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет

Касьянова Н.В.

доктор економічних наук, професор,
Національний авіаційний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПОПУЛЯЦІЙ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В ОСВІТІ

В даний час, коли Україна зіткнулася з серйозними економічними викликами, нагальною стала необхідність структурної перебудови економіки країни. У цих умовах для більш динамічного трансферу знань і технологій необхідно поетапне прискорене формування інноваційної інфраструктури у всіх областях життєдіяльності, включаючи освіту. Найважливіша роль при цьому покладається на університети, в зв'язку з чим здійснюється активний пошук шляхів реформування вищої школи зі створенням університетів світового рівня, включаючи інтеграцію вищих навчальних закладів.

В освіті, на відміну від більшості фізичних систем, параметри управління генеруються самою системою, а також накладаються на неї ззовні та чинять на неї зворотний вплив, призводячи до нестійкості, флуктуацій і біфуркації в суспільстві. Для освіти це має принципове значення, оскільки активізує механізми самоорганізації. Це можуть бути зовнішньоекономічні (вплив на